

SAMDATA SPESIALISTHELSETENESTEN

Poliklinisk og ambulant personell i psykisk helsevern

Etter utflating i personellinnsatsen i poliklinikker og ambulant virksomhet i psykisk helsevern etter 2016, økte antall årsverk fra 2018 til 2020, spesielt i tjenestene til barn og unge.

Formålet med SAMDATA er å utarbeide sammenlignbar statistikk og analyser om utviklingen og forskjellene i spesialisthelsetjenesten. Resultatene utgjør et av grunnlagene for styring og utvikling av tjenestene. Kostnader, produktivitet, aktivitet og bruk av tjenester er sentrale tema i SAMDATA.

Spesialisthelsetjenesten var i 2020 preget av koronapandemien. På mange områder gir dette utslag i større endringer på årsbasis enn det som tidligere har vært vanlig.

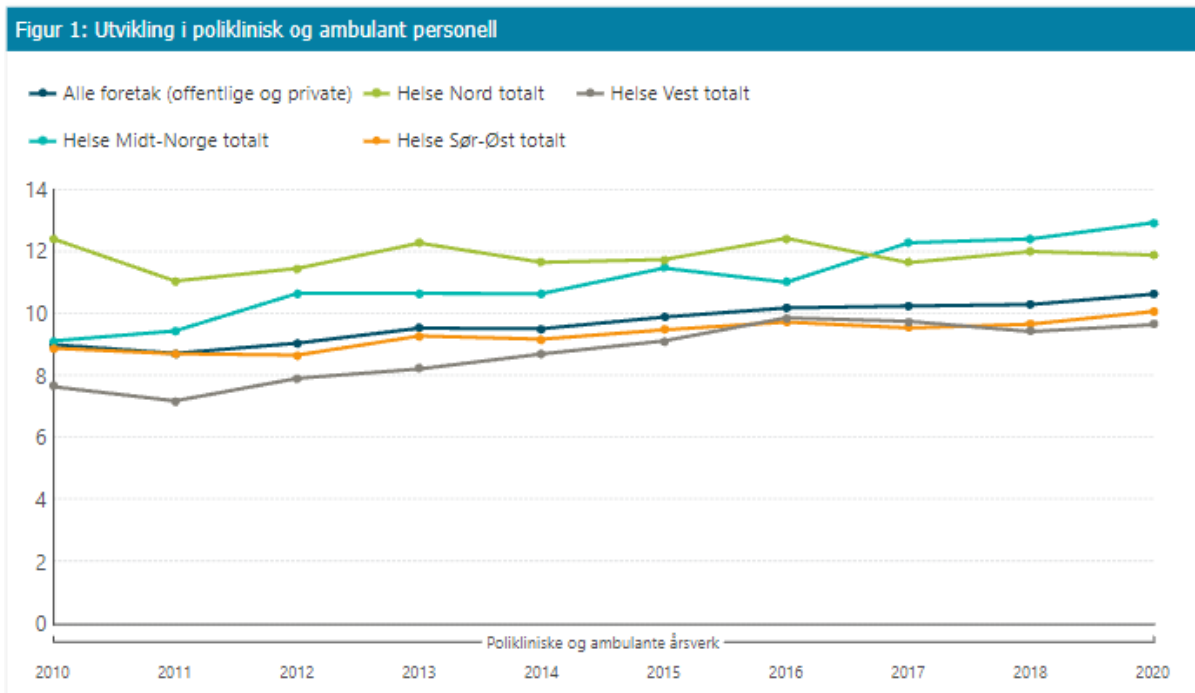
1. Vekst i personellinnsatsen i poliklinikker og ambulant virksomhet 2018-20

Psykisk helsevern for voksne

Fram til 2016 var det en ikke ubetydelig vekst i poliklinisk og ambulant personellinnsats i psykisk helsevern for voksne. Fra 2010 til 2016 økte antall årsverk fra 3 418 til 4 194. Korrigert for befolkningsveksten (18 år og eldre) ga dette en økning på 13 prosent i denne perioden. Veksten kom særlig i den ambulante virksomheten. Fra 2016 til 2018 stoppet veksten i personellinnsatsen langt på vei opp (1,1 prosent). Fra 2018 til 2020 økte antall polikliniske og ambulante årsverk fra 4 320 til 4 538, korrigert for befolkningsveksten utgjorde dette en vekst på 3,2 prosent siste toårsperiode.

Helse Nord og Helse Midt-Norge hadde i nesten hele perioden høyere rate for personellinnsats enn de øvrige regionene i tjenestene til voksne. Dette må sees på bakgrunn av at avtalespesialistene i hovedsak er konsentrert i Helse Sør-Øst og i Helse Vest. Avtalespesialistene er ikke inkludert i denne statistikken.

Figur 1. Utvikling i polikliniske og ambulante årsverk per 10 000 innbyggere 18 år og eldre i regionene i psykisk helsevern for voksne, 2010-2020.

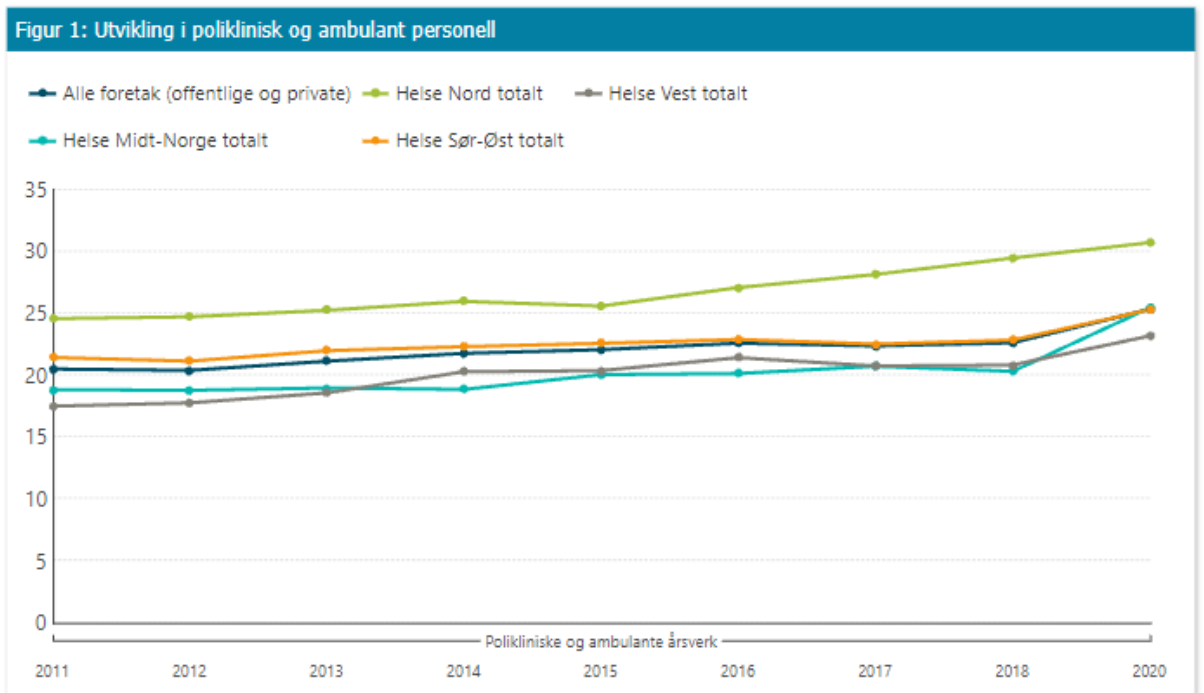
Psykisk helsevern for barn og unge

I tjenestene til barn og unge økte antall polikliniske og ambulante årsverk fra 2 286 til 2 549 i perioden 2011 til 2016. Korrigeret for befolkningsveksten (0-17 år) utgjorde dette en vekst på 10 prosent. Fra 2016 til 2018 flatet veksten ut (0,1 prosent), deretter økte personellinnsatsen betydelig fra 2018 til 2020. Det var 2 809 polikliniske og ambulante årsverk i psykisk helsevern for barn og unge i 2020, korrigeret for befolkningsveksten utgjorde dette en vekst på 12 prosent fra 2018.

Helse Nord hadde i hele perioden en høyere rate for personellinnsats enn de øvrige regionene i det psykiske helsevernet for barn og unge. Fra 2018 til 2020 var det vekst i alle regioner når man korrigerer for befolkningsveksten, størst i Helse Midt-Norge og minst i Helse Nord.

På nasjonalt nivå var veksten fra 2018 til 2020 forbeholdt polikliniske årsverk i begge sektorer. I tjenestene til voksne var antall ambulante årsverk tilnærmet konstant i perioden, mens både antall og personellrate avtok i tjenestene til barn og unge. I regionene og helseforetakene varierte imidlertid utviklingen fra 2018 til 2020.

Figur 2. Utvikling i polikliniske og ambulante årsverk per 10 000 innbyggere 0-17 år i regionene i psykisk helsevern for barn og unge, 2011-2020.

2. Data og metode

Data om poliklinisk og ambulant personellinnsats bygger på oppgaver innsamlet av Helsedirektoratet fra helseforetak og private institusjoner. Det kan være vanskelig å eksakt tallfeste og skille mellom ambulante og polikliniske årsverk i en virksomhet, da personellet ofte overlapper. Den mest robuste indikatoren vil derfor være å se årsverkene samlet. Virksomhetene i helseforetakene har imidlertid rapportert begge størrelser etter beste evne.

På SAMDATAs web-side er det presentert tall for antall årsverk og rater i forhold til innbyggertallet i målgruppen for tjenesten (0-17 år, 18 år og eldre). Tallene er fordelt etter foretak. Det er *ikke* korrigert for pasientstrømmer mellom foretakene.

Enkelte private institusjoner deler opptaksområde med et helseforetak. Ved beregning av rater er disse inkludert i raten for foretaket. I tjenestene for voksne gjelder dette Jæren DPS (Helse Stavanger), Olaviken alderspsykiatriske sykehus, Solli sykehus, Voss DPS NKS Bjørkeli og Betanien psykiatriske senter (Helse Bergen). I tjenestene til barn og unge gjelder dette Betanien BUP (Helse Bergen).

Det er knyttet usikkerhet til sammenlignbarheten mellom år for enkelte helseforetak. Dette kan være knyttet til ulike måter å ta ut og beregne antall årsverk på.